

ENONKOSKI
Käkötaipale-Valkeislahti
Ranta-asemakaava-alueiden
muinaisjäännösinventointi
v. 2011

Timo Jussila
Hannu Poutiainen

Kustantaja: UPM / Sulkavan Palvelut Oy

Sisältö:

Perustiedot	2
Inventointi	2
Yleiskartta	4
Valokuvia	4

Kansikuva: Pitkä-Pekanniemen kärjen kalliolakea

Perustiedot

Alue: Enonkosken kirkonkylästä 9.7 km pohjoiseen, Vääräjärven itäosan pohjoisrannalla kaksi aluetta: Valkeislahden länsipuolinen ranta-alue Valkeisniemen tasalta länteen Pitkä-Pekanniemeen ja Vetotaipaleen länsipuolella Käkötaipaleen tilan alue ranta ja siitä n. 400 m länteen.

Tarkoitus: Tarkastaa alue kattavasti ja etsiä sieltä muinaisjäännöksiä..

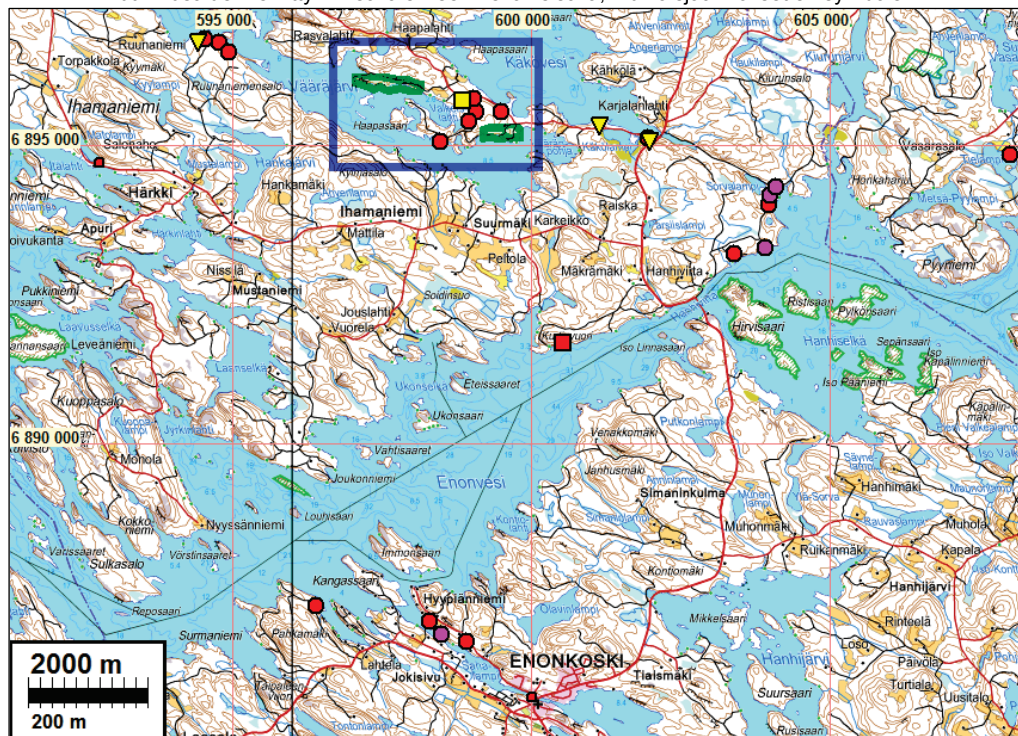
Työaika: maastotyö 16.12.2011.

Kustantaja: UPM / kaavoittaja Sulkavan Palvelut Oy

Tekijät: Mikroliitti Oy, Timo Jussila ja Hannu Poutiainen.

Tulokset: Valkeislahden länsipuolisen harjualueen länsi- ja koillisreunoilta tunnetaan kaikkiaan viisi kiviakautista asuinpaikkaa. Nyt tutkituilta alueilta ei havaittu mitään merkkejä muinaisjäännöksistä.

Tutkimusalue merkitty vihreällä sinisen neliön sisällä, muinaisjäännökset eri symbolein.

Inventointi

Inventoinnin maastotyö suoritettiin yhden päivän aikana 19.12.2011. Tutkimusalueet käytiin maastossa läpi kattavasti silmänvaraisesti jonka lisäksi alueelle tehtiin runsaasti koekuoppia, erityisesti Käkötaipaleen alueelle. Myöhäisestä vuodenajasta huolimatta olosuhteet tutkimukselle olivat hyvät. Maaperä oli täysin sula. Lunta oli ohuina pälvinä kauempana rannasta ainoastaan Valkeislahden alueella kun Käkötaipaleen alueella lunta ei ollut juuri lainkaan.

Muinais-Saimaan korkein rantatörmä (n. 4000 eKr) on alueella n. 87,5 m korkeustasolla ja ajan laskun alussa ranta on ollut n. 79 m korkeustasolla. Valtaosa tutkimusalueista sijaitsee alle 90 m korkeustasoilla. Sen ja nykyisen rannan väliset alueet tutkittiin täysin kattavasti kummallakin alueella.

Valkeislahden-Pitkä-Pekanniemen välinen ranta-alue on kauttaaltaan louhikkoa – pinta maa on yhtenäistä kivikkoa, jossa maaperää ei juurikaan ole näkyvissä. Parissa matalammassa (80-77 m) pienessä niemikkeessä maaperä on hieman vähäkivisempi ja siellä saattoi tehdä auttavasti koekuoppia. Pitkä-Pekanniemen länsikärki on kalliota. Kallion veteen laskeva eteläjyrkäne korkea ja paikoin siinä on ulospäin kaartuvaa jyrkkää seinämää jossa periaatteessa voisi olla kalliomaalauksia. Kallion kivilaji on kuitenkin tummaa joka huonosti sopii maalausallioksi. Kallioseinät tarkastettiin havaitsematta mitään maalaukseen viittaavaa. Kallion laen itäpuolella on maapohjaista harjannetta jossa maasto ei ole louhikkoa vaan hiekkaista moreenia. Kallion itä- ja koillispuolelle tehtiin joitain koekuoppia n. 87-86 m korkeusvälillä olevalle tasaisemmalle alueelle mutta siellä ei havaittu koekuopissa mitään esihistoriaan viittaavaa. Valkeislahden länsipuolinen ranta on maastoltaan lähes kauttaaltaan sellaista että siellä ei voi olla oikeastaan minäkään tyyppisiä muinaisjäännöksiä ja vähäisillä tasaisemmillä ei louhikkoisilla maastonkohdilla ei muinaisjäännöksiä havaittu.

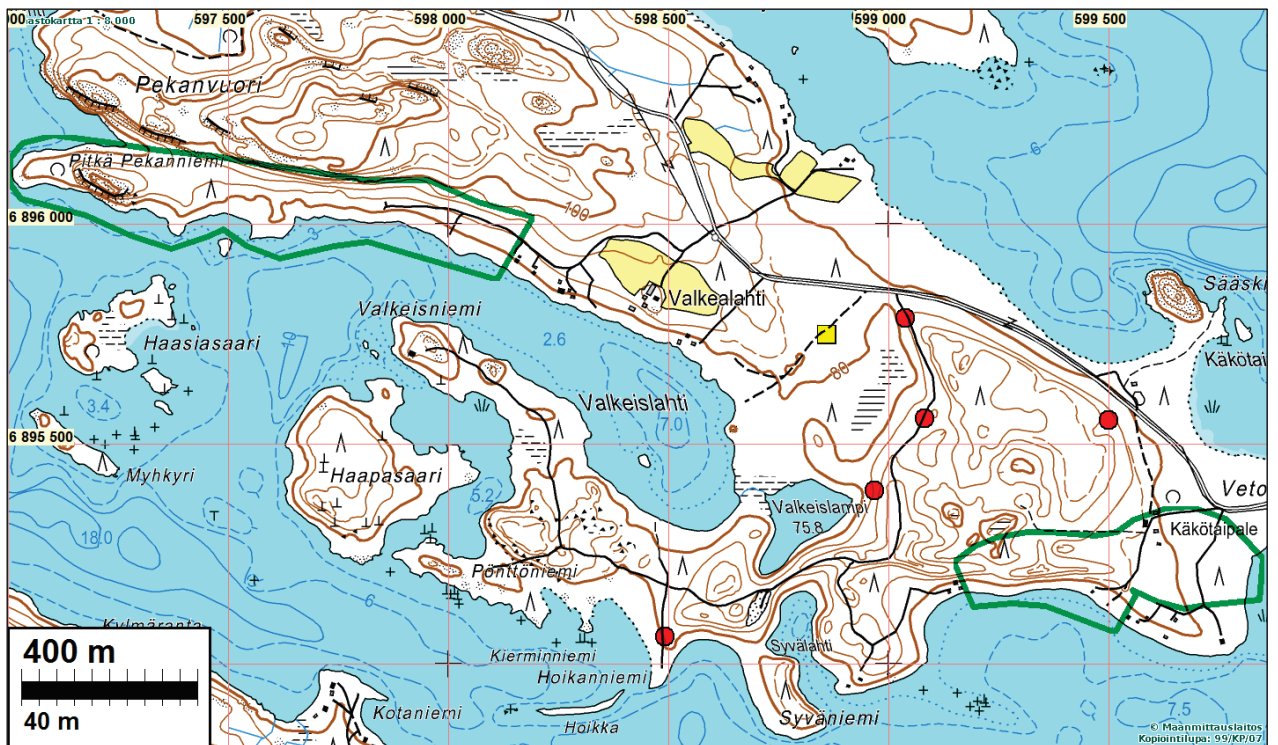
Käkötaipaleen alue on hiekkaista harjualueen reunaa. Alueen itäosa on alavaa ja topografialtaan loivaa. Alueella on havaittavissa matala rantavallintapainen n. 80 m korkeustason tuntumassa, sen alapuolinen alue on soista metsämaata. Alueen länsiosassa on jyrkästi rannasta kohoava punkamainen harjanne joka nousee yli 90 m korkeustasolle. Harjanteen laki on kapea mutta siinä on alueen länsipäässä alavampi levennys. Harjanne on maaperältään karkeaa soraa – mukulakiveä. Em. leventymän kohdalla maaperä on hienompaa ja sinne tehtiin runsaasti koekuoppia suppeahkalle, kivikautiselle asuinpaikalle kohtuullisen sopivalle maastonkohdalle. Harjanteen pohjoispuolella maaperä on hiekkaa mutta maasto juuri ja juuri muinaisen Saimaan korkeustason yläpuolella – niin että siellä olevaan laajaan suppaan on Saimaa saattanut ulottua vain hyvin lyhyeksi ajaksi. Harjanteen pohjoispuolella olevalle ”niemikkeelle” tehtiin kohtalaisen runsaasti koekuoppia havaitsematta mitään esihistoriaan viittaavaa. Arkeologin kannalta muinaisjäännökselle potentiaalisinta maastoa on em. jyrkän rantaharjun itäpuolella, harjanteen ja rannassa olevien kesämökkien välisellä 85-80 m korkeustasoille ulottuvalla n. 100 m pitkällä rantakaistalla. Harjanteen mukulakivinen maaperä muuttuu siellä hiekaksi. Tuolla alueella oli paljasta tien pintaa ja tieleikkauksia, pari resenttiä kuopannetta ja itäosassa oli myös esiin kuorittua maata. Alueelle tehtiin varsin runsaasti koekuoppia. Missään ei havaittu mitään merkkejä muinaisjäännöksestä.

Alueet tarkastettiin kattavasti ja siinä määrin että voi luotettavasti todeta että niillä ei ole kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Porvoo 8.1.2012

Timo Jussila

Yleiskartta

Tutkitut alueet rajattu vihreällä. Lähistön kivekkäiset asuinpaikat punaisella pallolla.

Valokuvia

Valkeislahden länsipuolisen rannan maastoa kauempana rannasta

Valkeislahden länsipuolista rantaa

Pitkä-Pekanniemen kärjen kallion itä-kaakkoispuolista lakitasannetta

Pitkä-Pekanniemen kärjen kalliota

Pitkä-Pekanniemen kärjen kalliota

Käkötaipaleen länsipuolisen rannan harjannetta

Alueen länsipäässä rantaharjanteessa oleva leventymä

Harjanteen itäpuolista maastoa

